

Bidrag til besvarelse af MOF alm. del, spørgsmål 843-847 (flytning af forsøgsstationen ved Årslev)

Rådgivningsnotat fra DCA – National Center for Fødevarer og Jordbrug

Af Jørgen Brøchner Jespersen

Faculty of Technical Sciences, dekanatet

Fagfællebedømmer: Michelle Williams, Institut for Fødevarer, Aarhus Universitet

Bent Lorenzen, Nat-Tech Administrationscenter, Aarhus Universitet

Datablad

Titel:	Bidrag til besvarelse af MOF alm. del, spørgsmål 843-847 (flytning af forsøgsstationen ved Årslev)
Forfatter(e):	Særlig rådgiver Jørgen Brøchner Jespersen, dekanatet, Faculty of Technical Sciences, Aarhus Universitet
Fagfællebedømmelse:	Instituttleder Michelle Williams, Institut for Fødevarer, Aarhus Universitet og teknisk chef Bent Lorenzen, Nat-Tech Administrationscenter, Aarhus Universitet
Kvalitetssikring:	Specialkonsulent Lene Hegelund, DCA Centerenheden
Rekvirent:	Landbrugsstyrelsen, Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri
Dato for bestilling/levering:	11.02.2021/ 23.02.2021
Journalnummer:	2021-0212936
Finansiering:	Besvarelsen er udarbejdet som led i "Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening" indgået mellem Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (FVM) og Aarhus Universitet som en ny opgave under "Ydelsesaftale Planteproduktion 2021-2024".
Ekstern kommentering:	Nej
Eksterne bidrag:	Nej
Citeres som:	Jespersen, J.B. 2021. Bidrag til besvarelse af MOF alm. del, spørgsmål 843-847 (flytning af forsøgsstationen ved Årslev). 8 sider. Rådgivningsnotat fra DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, leveret: 23.02.2021.
Rådgivning fra DCA:	Læs mere på https://dca.au.dk/raadgivning/

Baggrund

Landbrugsstyrelsen har i en bestilling den 12. februar 2021 anmodet AU om at give bidrag til besvarelse af følgende spørgsmål fra Miljø- og Fødevarerudvalget (MOF-spørgsmål):

Spørgsmål 843

Vil ministeren give en status på og redegørelse over flytningen af forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn, herunder hvordan status, planer og forventninger er angående bortsalg af faciliteterne på forsøgsstationen, og hvordan planerne og udsigterne er for de aktiviteter og lejere, der fortsat er placeret på forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn?

Spørgsmål 844

Vil ministeren give en faglig og økonomisk status på og redegørelse over, 1) hvad det har kostet ind til nu med den løbende og samlede flytning af forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn, og hvad de forventede fremtidige udgifter vil blive for den samlede flytning, og 2) opstarten og resultaterne af aktiviteterne, herunder forsøgene der skulle opstartes på Gl. Estrup ved Århus/Randers, og som var tiltænkt at skulle træde i stedet for forsøgsaktiviteterne ved Årslev på Midtfyn?

Spørgsmål 845

Vil ministeren foretage en sammenligning af effekter, fordele og ulemper ved en eventuel flytning af de forsøgsaktiviteter, som endnu ikke er flyttet fra forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn til Gl. Estrup ved Århus/Randers? Og vil ministeren redegøre for, om det ville være en fordel både økonomisk og fagligt, herunder under hensyntagen til de bedre jordbundsforhold på Midtfyn, samt at drænforhold mv. er på plads i Årslev og ikke eksisterende i Gl. Estrup, at de nuværende forsøgsaktiviteter forbliver ved Årslev på Midtfyn?

Spørgsmål 846

Vil ministeren give en redegørelse med begrundelser over, om ministeren vil stille flytningen af forsøgsaktiviteterne fra forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn i bero med henblik på at undersøge og revurdere, om det overhovedet er de rigtige planer, der er gang i med flytning, når de nuværende planer tilsyneladende støder på vanskeligheder, langsommelighed og fordyrelser grundet uventede og ukendte forhold, der bremser realiseringen af de oprindelige planer, der spørgeren bekendt blev besluttet af Århus Universitet?

Spørgsmål 847

Vil ministeren give en redegørelse over forskningsresultaterne på Gl. Estrup over de seneste ca. 10 år, herunder set i forhold til de økonomiske midler der anvendes på aktiviteterne og samlet på området på Gl. Estrup, samt hvilken evaluering der er foretaget på forskningsresultaterne og forskningsaktiviteterne på Gl. Estrup over de seneste ca. 10 år?

Besvarelse

Spørgsmål 843

Vil ministeren give en status på og redegørelse over flytningen af forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn, herunder hvordan status, planer og forventninger er angående bortsalg af faciliteterne på forsøgsstationen, og hvordan planerne og udsigterne er for de aktiviteter og lejere, der fortsat er placeret på forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn?

Bidrag til svar:

Aarhus Universitets fødevareforskning, herunder de dele som var lokaliseret i Foulum ved Viborg og hovedparten af de dele der var lokaliseret i Årslev på Østfyn, er i efteråret 2019 flyttet til Agro Food Park i Skejby i den nordlige del af Aarhus, hvor der er etableret kontor- og laboratoriebygninger samt væksthuse og andre forsøgsfaciliteter til fødevareinstituttets medarbejdere. Flytning af markforsøg i Årslev til ny forsøgsstation på Djursland forventes gennemført i 2022.

Flytningen er et udtryk for et ønske om at styrke forskningsmiljøet inden for fødevarer og samtidig intensivere samarbejdet med de mange fødevarevirksomheder og rådgivere inden for landbrug og fødevarer i og omkring det unikke fødevare-økosystem i Agro Food Park i Skejby. Det styrkede forskningsmiljø vil bidrage til rekruttering af danske og internationale forskere og top-studerende, ligesom flere studerende får endnu bedre muligheder for at deltage i fødevareforskningen, og dermed være efterspurgte kandidater til ansættelse i fødevarevirksomhederne.

I forbindelse med samling af Institut for Fødevarers forskning i Agro Food park i Skejby har universitetet besluttet, at de markforsøg, der på nuværende tidspunkt gennemføres i Årslev, fremover skal gennemføres tættere på Skejby. I Årslev råder universitetet over et dyrkningsareal på 73 ha, mens der i fremtiden skal anvendes et mindre areal. I den forbindelse kan det oplyses, at Forskningsfondens Ejendomsselskab (FEAS), der er et datterselskab af Aarhus Universitets Forskningsfond, har indgået en aftale med Landbrugsstyrelsen om at købe 37 ha landbrugsjord på Djursland med henblik på efterfølgende udlejning til Aarhus Universitet. Handlen er en del af en sag om frivillig jordfordeling og forventes endelig godkendt af Jordfordelingskommissionen i august 2021.

Universitetet forventer gennem leje af jord af FEAS at kunne råde over de 37 ha jord fra 1.9.2021. I en periode herefter vil jordarealet blive gjort klar til forsøgsbrug, hvilket bl.a. vil omfatte dræning og indhegning af jordarealet, etablering af køreveje og vandingsanlæg samt plantning af læ-givende hegn og frugttræer.

Aarhus Universitets planer er endvidere, efter aftale med Det Grønne Museum, at etablere mindre produktionsbygninger til brug for forsknings- og forsøgsaktiviteterne på et areal der ejes af Det Grønne Museum. Bygningerne vil dermed blive placeret i umiddelbar nærhed af den jord som FEAS forventer at

kunne erhverve af Landbrugsstyrelsen. Universitetet forventer at kunne anvende jord og bygninger til forsøgsaktiviteter fra forår 2022, forudsat de nødvendige godkendelser fra myndighederne opnås.

Aarhus Universitet har en lejeaftale med Freja Ejendomme om leje af jord og bygninger i Årslev. Universitetet vil opsigte lejeaftalen med Freja Ejendomme til det tidspunkt, hvor de sidste flytninger af universitetets aktiviteter i Årslev til Djursland forventes at være gennemført. Herefter vil det være muligt for Freja Ejendomme at beslutte et evt. salg af jord og bygninger i Årslev. Arealet og bygningerne i Årslev må anses lette at afhænde eller videreudleje for Freja Ejendomme. Evt. andre lejere i Årslev skal både før og efter universitetets fraflytning af Årslev afklare deres forhold med Freja Ejendomme.

Spørgsmål 844

Vil ministeren give en faglig og økonomisk status på og redegørelse over, 1) hvad det har kostet ind til nu med den løbende og samlede flytning af forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn, og hvad de forventede fremtidige udgifter vil blive for den samlede flytning, og 2) opstarten og resultaterne af aktiviteterne, herunder forsøgene der skulle opstartes på Gl. Estrup ved Århus/Randers, og som var tiltænkt at skulle træde i stedet for forsøgsaktiviteterne ved Årslev på Midtfyn?

Bidrag til svar:

I efteråret 2019 lejede Aarhus Universitet et nyt skræddersyet byggeri på 6.600 kvm og 2.000 kvm. til væksthuse til fødevarerforskning i Agro Food Park i Skejby og fraflyttede samtidig et lejemål på 10.500 kvm. i Årslev og et lejemål på 2.500 kvm. i Foulum. De samlede lejeudgifter for Institut for Fødevarer i Agro Food park i Skejby er 6.823.608 kr. årligt. De årlige faste driftsudgifter eksklusiv husleje og ejendomsskatter vil være på ca. 2.500.000 kr.

I Årslev har Institut for Fødevarer fortsat en forsøgsstation med ca 73 ha forsøgsjord og 3.500 kvm. driftsbygninger som universitetet i 2022 vil erstatte med en væsentlig mindre forsøgsstation ved Det Grønne Museum på Djursland på 37 ha jord og driftsbygninger på sammenlagt 2.000 kvm. Jorden ejes i dag af Landbrugsstyrelsen, som vil afhænde den til FEAS i forbindelse med en sag om frivillig jordfordeling. Bygningerne vil blive opført på lejet grund i tæt tilknytning til og i samarbejde med Det Grønne Museum jf bidrag til svar på spørgsmål 843.

I forbindelse med etablering af forsøgsstationen budgetterer universitetet med en løbende årlig husleje for bygninger og jord på ca. 1,5 mio. kr., samt engangsudgifter ved etablering af forsøgsstationen på 5,6 mio. kr., der finansieres via universitetets løbende drift. I perioden 2019-2021 har der været afholdt udgifter til bestemmelse af jordens bonitet og indholdsstoffer, bestemmelse af grundvandspejl, analyse af mulighed for dræning, 3D fremstilling af fremtidige forsøgsmarker samt tegning af produktionsbygninger. De samlede

omkostninger til disse aktiviteter har været 174.197 kr. De årlige faste driftsudgifter eksklusiv husleje og ejendomsskatter forventes at være på ca. 0,5 mio. kr.

I øvrigt kan det oplyses at en samling af Institut for Fødevarer i Skejby, Aarhus og på Djursland forventes at ville medføre en årlig besparelse til produktionen i form af mindre transport og reducerede udgifter til personale på kr. 1,5 mio. kr. Det kan endvidere oplyses, at forsøgsfaciliteterne i Årslev var meget nedslidte og det blev i 2010 vurderet, at der skulle anvendes 93 mio. kr. på opgradering af laboratoriebygningerne samt en større omkostning til etablering af nye væksthusholdninger.

Det er Aarhus Universitets vurdering at samling af forskningsaktiviteterne inden for frugt og grønt i state of the art faciliteter i Skejby og på Djursland er økonomiske og fagligt optimale og fremover vil være til stor gavn for både fødevarerforskningen og virksomheder inden for fødevarerbranchen.

Spørgsmål 845

Vil ministeren foretage en sammenligning af effekter, fordele og ulemper ved en eventuel flytning af de forsøgsaktiviteter, som endnu ikke er flyttet fra forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn til Gl. Estrup ved Århus/Randers? Og vil ministeren redegøre for, om det ville være en fordel både økonomisk og fagligt, herunder under hensyntagen til de bedre jordbundsforhold på Midtfyn, samt at drænforsøg mv. er på plads i Årslev og ikke eksisterende i Gl. Estrup, at de nuværende forsøgsaktiviteter forbliver ved Årslev på Midtfyn?

Bidrag til svar:

Med en flytning af de aktiviteter der endnu ikke er flyttet fra Årslev til den nye forsøgsstation på Djursland får universitetets fødevarerforskning 1) en lettere adgang til forsøgsarealer og samdrift af forsøgsarealer og intensive væksthusholdninger i Aarhus, 2) en væsentlig reduktion i omkostninger til forsøgsarealer, 3) en væsentlig reduktion i driftsomkostninger til forsøgsstationen, herunder færre udgifter til personale, 4) en mulighed for sammen med Det Grønne Museum og Gl. Estrup, Danmarks Herregårdsmuseum, at skabe en stærk forskningsbaseret formidlingsplatform med fokus på dansk fødevarerproduktion.

Hver enkelt forsøgslokalitet har sine egne karakteristika i form af fx bonitet. Aarhus Universitets vurdering er, at den nye lokalitet opfylder betingelserne til forsøgsjord. Betingelserne omfatter bl.a. bonitet, jordstykkets ensartethed vertikalt og horisontalt, topografi, frihed for sten, mulighed for både konventionelle og økologiske forsøg, klima og afstand til forskningsfaciliteterne i Skejby.

Det er Aarhus Universitets vurdering at der ikke vil være faglige eller økonomiske ulemper forbundet med en flytning af de nuværende mark-forsøgsaktiviteter i Årslev til den nye lokalitet på Djursland.

Universitetet vurderer endvidere, at det vil være økonomisk og fagligt ufordelagtigt at opretholde og opgradere de nuværende forsøgsaktiviteter ved Årslev på Midtfyn.

Spørgsmål 846

Vil ministeren give en redegørelse med begrundelser over, om ministeren vil stille flytningen af forsøgsaktiviteterne fra forsøgsstationen ved Årslev på Midtfyn i bero med henblik på at undersøge og revurdere, om det overhovedet er de rigtige planer, der er gang i med flytning, når de nuværende planer tilsyneladende støder på vanskeligheder, langsommelighed og fordyrelser grundet uventede og ukendte forhold, der bremser realiseringen af de oprindelige planer, der spørgeren bekendt blev besluttet af Århus Universitet?

Bidrag til svar:

Aarhus Universitet kan oplyse, at samlingen af universitetets fødevareforskning, herunder især den del der vedrører markforsøg, har taget længere tid end oprindeligt forventet, hvilket bl.a. skyldes at det har været vanskeligt at finde og erhverve forsøgsjord, der opfylder universitetets betingelser til forsøgsjord, og som ligger tæt på Skejby.

Universitetet vurderer, med henvisning til svar på spørgsmål 843-845, at der ikke er behov for at revurdere planerne for flytning af de sidste aktiviteter fra Årslev til Djursland, ligesom det kan oplyses, at universitetet ikke har planer om at stille flytningen af de sidste forsøgsaktiviteter ved Årslev til Djursland i bero.

Spørgsmål 847

Vil ministeren give en redegørelse over forskningsresultaterne på Gl. Estrup over de seneste ca. 10 år, herunder set i forhold til de økonomiske midler der anvendes på aktiviteterne og samlet på området på Gl. Estrup, samt hvilken evaluering der er foretaget på forskningsresultaterne og forskningsaktiviteterne på Gl. Estrup over de seneste ca. 10 år?

Bidrag til svar:

Aarhus Universitet agter at etablere en forsøgsstation i kort afstand til Gl. Estrup og Det Grønne Museum på Djursland således at universitetet kan påbegynde forskning inden for frugt og grønt fra forår 2022. Forsøgsstationen vil bestå af 37 ha jord, der pt. ejes af Landbrugsstyrelsen, samt produktionsbygninger, der opføres på lejet grund efter aftale med Det Grønne Museum. Universitetet forventer at have jorden til rådighed fra 1.9.2021 gennem en lejeaftale med FEAS, der vil være køber af jorden.

Aarhus Universitet har ikke og har ikke tidligere haft en forsøgsstation ved Gl. Estrup og har heller ikke gennemført forskningsaktiviteter inden for frugt og grønt i dette område de seneste 10 år, men undtagelse af følgende mindre aktiviteter.

Aarhus Universitet har i perioden 2019-2021 indsamlet i alt 2000 liter jord på marker tilhørende Det Grønne Museum og Landbrugsstyrelsen til forsøg til undersøgelse af øget fosforudnyttelse i højbærdiafgrøder. Jorden har været anvendt i forsøg sammen med jord fra andre lokaliteter og er udført i væksthuse i Årslev og i Skejby. Der er endnu ikke offentliggjort resultater af forsøget.

Aarhus Universitet har endvidere fra maj 2020 – januar 2021 dyrket gulerødder på ca. 100 kvm. af Landbrugsstyrelsens jord ved Det Grønne Museum i forbindelse med et projekt om klimatiske forholds påvirkning af farvestofudviklingen i gulerødder. Der er endnu ikke offentliggjort resultater af forsøget.

Det skønnes, at der er anvendt mindre end 0,1 mio. kr. i perioden 2019-2021 til de nævnte aktiviteter ved Gl. Estrup.